

EEN GEZONDE SAMENWERKING

Coöpereren is een teamsport

door: Martijn den Ouden

FOTO'S: Huis voor de Sport Limburg en UKRID/Shutterstock.com

Recreatieve verenigingen in krimpregio's hebben te maken met vergrijzing en teruglopende leden- en vrijwilligers aantallen. Bijgaand probleem is een tekort aan mankracht en financiën. De coronapandemie strooit nog eens extra zout in deze wond. Sportverenigingen zijn in deze trend geen uitzondering en verkeren

hierdoor vaak in zwaar weer. Waar in sommige gevallen deze omstandigheden funest blijken te zijn, wakkeren zij ook innovatie aan: verenigingen werken - net als menig teamsporter - samen om hun gezamenlijke doelen te behalen. De coöperatie vormt hierbij vaak het teamverband.

MEER MET MINDER

Naast teruglopende ledenaantallen en contributie-inkomsten bij verenigingen hebben ook gemeentes minder te besteden. Hierdoor kiezen veel gemeentes ervoor om het onderhoud van sportfaciliteiten uit te besteden aan de gebruiker. Het beheer van onroerende goederen als sporthallen en -velden wordt vaak volledig of grotendeels afhankelijk van de verenigingen die er gebruik van maken. Het onderhouden en beheren van sportaccommodaties met beperkte middelen vraagt om vernieuwing en doorontwikkeling. Dit eist veel tijd, kennis en (organisatie) kunde van leden en vrijwilligers.

Omdat veel verenigingen zowel minder vrijwilligers als minder budget hebben, is het zelf oppakken van het onderhoud van sportaccommodaties een moeizaam punt. Sportverenigingen willen hun sportactiviteiten toegankelijk houden voor een groot publiek maar worden door deze ontwikkelingen bemoeilijkt in het behalen van dit doel.

Het Huis voor de Sport Limburgs (HVDSL) is een stichting die zich bezighoudt met het in beweging brengen van processen tussen organisaties en mensen op het gebied van sport. Ondersteuning bij bovenstaande vraagstukken is hier een belangrijk onderdeel van. Door hun rol als spil tussen lokale overheden, sportbonden en landelijke organisaties weet HVDSL met hun initiatief Open Club Limburg (sport)verenigingen te begeleiden, ontzorgen en verbinden in de zoektocht naar een toekomstbestendige organisatievorm.

VERENIGINGEN VERENIGD

Open Club Limburg brengt verenigingen met elkaar in contact. Door de wensen, doelen en uitdagingen van verenigingen op tafel te leggen blijkt vaak dat een samenwerking tussen deze verenigingen uitkomst kan bieden voor de vraagstukken waar zij mee te maken hebben. Alhoewel het coöperatieve model geen voorwaarde is voor een samenwerking tussen deze partijen, wordt er regelmatig gekozen voor de coöperatie als ondernemingsvorm. Inmiddels heeft de stichting ondersteund bij de oprichting van drie coöperaties tussen diverse (sport)verenigingen in de gemeentes Heerlen, Gemert-Bakel en Belfeld.

OPEN CLUB LIMBURG

Met het initiatief Open Club stimuleert Huis voor de Sport Limburg verenigingen toekomstbestendig te worden. Hierbij is de onderliggende motivatie om samen te blijven bewegen (in de breedste zin van het woord). Dit bereiken ze door verbindingen te leggen tussen o.a. verenigingen onderling, scholen, bedrijven en lokale overheden. Het idee van een 'Open Club' is het vormen van een nieuwe ontmoetingsplek waar naast sportactiviteiten mogelijk ook activiteiten op het gebied van zorg, onderwijs en cultuur kunnen plaatsvinden. Er is geen blauwdruk voor een Open Club, omdat elke gemeenschap maatwerk vereist. Door de mogelijkheden duidelijk in kaart te brengen, helpt Open Club concreet bij het vinden van oplossingen voor toekomstbestendig verenigen.

Huis voor de Sport Limburg

WAAROM EEN COÖPERATIE?

Door samen te werken in een coöperatie kunnen de verenigingen in de eerste plaats kosten besparen op in- en aankopen. Zo kunnen de leden bijvoorbeeld samen shirts inkopen bij een groothandel of gezamenlijk hun afval laten ophalen door dezelfde afvalverwerker. Ook op het gebied van onderhoud biedt de samenwerking voordelen: door samen een grote onderhoudsopdracht aan te bieden bij een aannemer komen de kosten per vereniging vaak lager uit door schaalvoordelen.

Daarnaast geeft de samenwerking in coöperatievorm de sportverenigingen ook voldoende volume om aanspraak te maken op de zogeheten BOSA-subsidie (subsidie stimulerende bouw en onderhoud sportaccommodaties). Door onderhoudswerkzaamheden aan de sportaccommodaties bij de coöperatie te declareren bereikt de coöperatie de drempelwaarde die nodig is om subsidie aan te kunnen vragen. Deze kostenverlagingen zijn een belangrijke compensatie voor het eerder genoemde lagere budget.

Maar waarom valt de keuze op de coöperatieve vorm? Een alternatief zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat verenigingen gaan fuseren. Wat maakt de coöperatie een aantrekkelijke

inrichting voor deze samenwerking? Dit komt voornamelijk door de wens een eigen identiteit te behouden. De coöperatie biedt gelegenheid om als eigen entiteit (lokale vereniging) deel te nemen aan een groter geheel (de coöperatie). Hierdoor kunnen er bijvoorbeeld nog derby's georganiseerd worden en blijft de vereniging een onderdeel van het sociale leven in een lokale gemeenschap. De coöperatie geeft de deelnemende verenigingen een gevoel van eigenaarschap en autonomie. De zelfstandige verenigingen zijn gezamenlijk eigenaar van de coöperatie en bepalen hierdoor samen wat er gebeurt, waardoor lokale belangen geborgd blijven.

De BOSA-subsidieregeling biedt naast gedeeltelijke compensatie voor het onderhoud van sportaccommodaties ook een aanvullende compensatieregeling voor investeringen in de verduurzaming van deze complexen. Het samenwerken in een coöperatie biedt hierdoor ook kleine verenigingen de mogelijkheid te investeren in bijvoorbeeld warmtepompen, ledverlichting en zonnepanelen.

MEER DAN FINANCIËEL

Alhoewel een tekort aan financiën vaak de initiële aanjager is van een samenwerking tussen verenigingen, komen veel deelnemers tot de conclusie dat de samenwerking meer kan opleveren dan enkel financiële voordelen. Zo kan een samenwerking tussen lokale instellingen bijvoorbeeld zorgen voor een betere invulling van de accommodaties: waar accommodaties normaal pas vanaf 5 uur gebruikt worden, kunnen er in samenwerking met andere verenigingen, bedrijven of scholen ook overdag activiteiten plaatsvinden.

Ook raken de verenigingen met elkaar in gesprek over mogelijke projecten en kiezen zij zelf op welke punten ze samen willen werken. Hierbij leren de verenigingen van elkaars uitdagingen en kunnen ze kennis delen over mogelijke oplossingen. Door samen op te trekken in exploitatie, onderhoud en beheer van de accommodaties maken vele handen licht werk.

GEMEENTELIJKE STEUN

Gemeentes zijn vaak onbekend met de coöperatie als mogelijke oplossing of tussenvorm voor toekomstbestendig verenigen. Alhoewel gemeentes vaak genoodzaakt zijn het onderhoud van sportaccommodaties uit te besteden, betekent dit niet dat zij geen waarde hechten aan de verenigingen in hun regio. Integendeel; wanneer zij worden betrokken bij het oprichtingsproces van deze nieuwe samenwerkingsverbanden reageren zij hier enthousiast op en pakken zij vaak een faciliterende rol op in dit proces. Zo blijft ook het contact met lokale overheden gewaarborgd.

DE 'CLUB' ANNO 2021

Met de realiteit van toenemende krimp en zelfstandigheid onder verenigingen treffen we een krachtig voorbeeld van innovatie door samenwerking. Ondanks de verharding van het verenigingsklimaat weten verenigingen elkaar te vinden en boren zij naast financiële voordelen ook een hernieuwd sociaal kapitaal aan, om zo de leefbaarheid van hun gemeenschappen te verbeteren. Het coöperatieve model biedt uitkomsten in de vormgeving van het hedendaagse clubgevoel! ■■■

